

Начало > ... > Съдебни Процедури > Граждански Дела > Съдът На Коя Държава Е
Компетентен? Sweden

Съдът на коя държава е компетентен?

 Швеция

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 До кой съд трябва да се подаде исковата молба — до обикновен граждански съд или до специализиран съд (напр. съд по трудовоправни спорове)?

Гражданскоправните спорове обикновено се разглеждат от общите съдилища (*allmän domstol*). Искът трябва да се предяви пред компетентния районен съд (*tingsrätt*).

Трудовият съд (*arbetsdomstol*) е единственият специализиран съд в Швеция, който разглежда гражданскоправни спорове. Съществуват и някои районни съдилища, които разглеждат специфични видове дела. Информация за компетентността на тези съдилища можете да намерите във [въпрос 3 по-долу](#).

Повече информация относно общите съдилища можете да намерите [тук](#), а относно специализираните съдилища — [тук](#).

Някои гражданскоправни спорове се разглеждат от органи, които не са съдилища. Прилагайки опростена процедура в рамките на съкратено производство, Шведският орган за принудително изпълнение (*Kronofogdemyndigheten*) може да изисква от дадена страна да извърши плащане или да предприеме други действия. Решенията на органа могат да се оспорват пред компетентния районен съд. Определени видове спорове, свързани с наемни договори или договори за аренда, се разглеждат от трибунали относно наемите (*hyresnämnder*) или трибунали относно арендите (*arrendenämnder*).

2 Ако компетентни са обикновените граждански съдилища (т.е. те са съдилищата, които разглеждат съответния вид казуси), как може да се разбере до кой от тях трябва да бъде подадена исковата молба?

2.1 Има ли разлика между по-нисшестоящите и по-висшестоящите обикновени граждански съдилища (напр. районните съдилища като по-нисшестоящи съдилища и окръжните съдилища като по-висшестоящи такива) и ако да, кой от тях е компетентен по моя казус?

На практика всички граждански дела първо се завеждат пред най-нисшестоящия съд, т.е. районния съд.

2.2 Териториална компетентност (съдът в град А или съдът в град Б е компетентен по

моя казус?)

2.2.1 Основни правила за териториалната компетентност

Общото правило гласи, че искът се предявява пред съда по мястото на пребиваване на ответника. За място на пребиваване на физическите лица се счита мястото, където са вписани в регистъра на населението. Данъчната агенция (*Skatteverket*) може да предостави информация за това къде е регистрирано дадено лице (тел.: +46 (0)8 56 48 51 60). За седалище на правните субекти обикновено се приема населеното място, където се намира тяхното регистрирано седалище.

Съществува възможност да се заведе дело пред шведски съд, дори лицето да не пребивава в Швеция. Ако ответникът няма място на пребиваване, искът може да бъде предявен пред съда, в чийто район е населеното място, където ответникът живее понастоящем, а в определени случаи — където той последно е пребивавал или е живял. Във връзка с някои гражданскоправни спорове искът може да се предяви пред шведски съд, дори когато мястото на пребиваване на ответника е в чужбина. От решаващо значение за основанията за подсъдност е обстоятелството дали ответникът притежава собственост в Швеция или дали е влязъл в договорни отношения в Швеция.

По дела с международен характер е важно да се помни, че шведските разпоредби относно компетентността на съдилищата могат да се прилагат само в границите на юрисдикцията на шведската държава. В повечето случаи юрисдикция на Швеция е налице, когато съгласно националните разпоредби за компетентността на съдилищата е налице компетентност на шведски съд. Необходимо е по този въпрос да се вземат предвид и приложимите международноправни актове. По отношение на Швеция най-важните международноправни актове са Регламентът Брюксел I, Брюкселската конвенция и Конвенцията от Лугано. Всички те уреждат компетентността на съдилищата в случаите, когато ответникът е с място на пребиваване в държава, попадаща в обхвата на Регламента или конвенциите. По-специално в тези актове се посочва също, че основанието за компетентност, съгласно което иск за парични вземания може да се предяви там, където ответникът разполага със собственост, не трябва да се прилага спрямо лица, които имат място на пребиваване в държава членка или в държава — страна по Конвенцията.

2.2.2 Изключения от основните правила

2.2.2.1 Кога може да се избира между съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило) и друг съд?

Съществуват редица разпоредби относно компетентността, съгласно които иск може да бъде предявен и пред съд, различен от съда, който е териториално компетентен по местопребиваването на ответника. В редица международноправни актове като Регламента Брюксел I, Брюкселската конвенция и Конвенцията от Лугано са установени правила относно споровете за подведомственост.

Най-важните прилагани в Швеция правила за определяне на приложимото национално право са, както следва:

- Всеки, който е понесъл вреди, може да предяви иск на мястото, където се е случило увреждащото събитие или където са възникнали вредите. По принцип тази разпоредба не се прилага в случаите на договорни нарушения. Искове за вреди вследствие на извършено престъпление могат да се предявяват във връзка с наказателното преследване.
- По дела на потребители с малък материален интерес потребителите могат да предявяват иск срещу търговец пред съда по тяхното местопребиваване.
- Искове за парични вземания по договор в някои случаи могат да се предявяват пред компетентния съд по мястото, където е сключен договорът. От друга страна в шведското законодателство няма разпоредби, предвиждащи подсъдност пред компетентния съд по мястото на изпълнение на договора.
- Искове срещу търговец относно спор, възникнал във връзка със стопанска дейност, в определени случаи могат да се предявяват по мястото на извършване на стопанската дейност.
- Исковите с предмет родителски права, местоживеене на децата и права на посещение обикновено се разглеждат от компетентния съд по местопребиваване на детето (вж. раздел „Родителски права — Швеция“).

- Исковете във връзка с издръжка на деца обикновено се предявяват пред съда по местопребиваване на ответника, но исковете за установяване на бащинство, бракоразводни дела и исковете във връзка с отговорността на родителите (родителски права върху децата, с кого ще живеят децата) могат да бъдат разгледани и от друг съд.

2.2.2.2 Кога трябва да се избере съд, различен от съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило)?

Шведското законодателство съдържа редица правила относно изключителната компетентност, съгласно които искът следва да се предяви пред конкретен съд. Правила относно изключителната компетентност се съдържат и в редица международноправни актове като Регламента Брюксел I, Брюкселската конвенция и Конвенцията от Лугано. Ако даден иск, попадащ в обхвата на тези правила, бъде предявен пред съд, различен от съда с изключителна компетентност, този съд няма право да разгледа иска.

Най-важните прилагани в Швеция правила относно изключителната компетентност са, както следва:

- Повечето съдебни спорове относно недвижими имоти се разглеждат от съда по местонахождението на имота.
- Някои спорове относно недвижими имоти се разглеждат от трибунал, компетентен по дела относно поземлената собственост и околната среда (*mark- och miljödomstol*), или от трибунал относно наемите или арендите. И тук местоположението на имота е от решаващо значение.
- Дела във връзка с наследяване се разглеждат от компетентния съд по местопребиваването на починалия.
- Брачни спорове и спорове за подялба на имущество между съпрузи се разглеждат от компетентния съд по местопребиваването на една от страните.
- В случаите, когато спор следва да бъде разгледан от Трудов съд, искът не може да бъде предявен в общия съд по местопребиваването на ответника.
- По отношение на спорове, свързани с конкурентното право, правото в областта на маркетинга, екологичното право, морското право и правото в областта на интелектуална собственост, често съществуват специфични разпоредби, съгласно които компетентен е само един съд.
- Апелативният съд на Свеа (*Svea hovrätt*) разполага с изключителна компетентност да разглежда определени молби за принудително изпълнение на решения на чуждестранни съдилища.

2.2.2.3 Могат ли страните сами да определят за компетентен съд, който при други обстоятелства не би бил компетентен?

Страните могат да се договорят, че възникнал спор може или трябва да бъде разгледан от определен съд. Този договор е известен като договор за подсъдност. Той трябва да бъде сключен в писмена форма. С договора може да се определи, че един конкретен съд има изключителна компетентност. Възможно е страните да се договорят, че компетентен във връзка с техните отношения е съд, различен от съда, който следва да разгледа делото съгласно общите правилата за подсъдност. Страните могат също така да определят, че компетентен да разгледа спора им е повече от един съд.

По принцип съдът, който страните са определили като компетентен, е задължен да разгледа предявения пред него иск. Това правило обаче не се прилага, ако договорът противоречи на някое от правилата относно изключителната подсъдност. Ако една от страните твърди, че договорът за подсъдност е недействителен, съдът трябва да разгледа и това твърдение, като може да заключи, че няма компетентност по делото.

Съд, който иначе не би имал компетентност, придобива компетентност да разгледа делото, ако ответникът не възрази, че делото се гледа от некомпетентен съд (липсата на възражение е известна като мълчалива пророгация). Това обаче не се прилага, ако съществуват правила за изключителна компетентност, които съдът трябва да разгледа по своя инициатива. Въпреки това съдът няма да проверява автоматично дали предявеният пред него иск не е в противоречие с общото правило, правилата относно споровете за подведомственост или с договор за подсъдност. Възражения, че съдът няма компетентност, следва да се отправят при първото изложение на тезите на страните по делото. Ако обаче ответникът не заяви никакво твърдение и съдът трябва да постанови решението служебно, той трябва да разгледа въпроса за своята компетентност.

3 Когато компетентни са специализираните съдилища, как може да се разбере кой съд следва да бъде сезиран?

В Швеция съществува само един специализиран съд, който разглежда гражданскоправни спорове, а именно Трудовият съд. Той разглежда спорове по трудови правоотношения, т.е. спорове между работодател и работник.

Съществуват определени районни съдилища, които разглеждат специфични видове гражданскоправни дела. Пет районни съдилища са също и трибунали, компетентни по дела относно поземлената собственост и околната среда (*mark- och miljödomstolar*). Те разглеждат дела, попадащи в обхвата на Кодекса за околната среда (*miljöbalken*), както и спорове относно отчуждаване и парцелиране на имоти. Морскоправните дела се разглеждат от седем районни съдилища, които са и съдилища по морско право (*sjörättsdomstolar*). Съдът по патентни и търговски дела (*patent- och marknadsdomstolen*) към Районния съд в Стокхолм (*Stockholms tingsrätt*) има изключителна компетентност да разглежда дела в областта на правото на интелектуална собственост, конкурентното право и правото в областта на маркетинга.

Последна актуализация: 29/08/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.